

**REPUBLIKA HRVATSKA
MINISTARSTVO KULTURE**

NACRT

**PRIJEDLOG ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O KNJIŽNICAMA
S KONAČNIM PRIJEDLOGOM ZAKONA**

Zagreb, travanj 2009.

**NACRT PRIJEDLOGA ZAKONA
O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O KNJIŽNICAMA S KONAČNIM
PRIJEDLOGOM ZAKONA**

I. USTAVNA OSNOVA ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavna osnova za donošenje ovoga Zakona sadržana je u članku 2. stavku 4. i članku 68. Ustava Republike Hrvatske.

**II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI
ZAKONOM, TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI**

Ocjena stanja

Vlada Republike Hrvatske usvojila je Pregovaračko stajalište Republike Hrvatske za Međuvladinu konferenciju o pristupanju Republike Hrvatske Europskoj Uniji, za poglavlje 3. „Pravo poslovnog nastana i sloboda pružanja usluga“, 18. listopada 2006. godine. Također je donesen i Nacionalni program Republike Hrvatske za pristupanje Europskoj uniji - 2009., te Plan usklađivanja zakonodavstva Republike Hrvatske s pravnom stečevinom Europske unije prema NPPEU 2009. Ovim dokumentima preuzeta je obveza usklađivanja propisa koji uređuju osnivanje ustanova s pravnom stečevinom Europske unije.

Iz navedenih razloga, kako bi se izjednačio položaj stranih fizičkih i pravnih osoba s položajem domaćih fizičkih i pravnih osoba, izmijenjen je početkom ove godine Zakon o ustanovama („Narodne novine“, broj 76/93, 29/97, 47/99 i 35/08) te je propisano da ustanove mogu osnovati domaće i strane fizičke i pravne osobe.

Postojeći Zakon o knjižnicama („Narodne novine“, broj 105/97, 5/98 i 104/00) propisuje da samostalne knjižnice mogu osnovati i druge domaće pravne i fizičke osobe. Stoga je ovaj Zakon potrebno u tom dijelu izmijeniti kako bi se uskladio sa gore navedenim aktima i sa Zakonom o ustanovama.

Nadalje, donesen je novi Zakon o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju („Narodne novine“, broj 123/03, 198/03, 105/04, 174/04 i 46/07) i Zakon o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju („Narodne novine“, broj 107/07) koji na novi način uređuju pitanja vrste i stjecanja visokog obrazovanja te akademskih i stručnih naziva i akademskih stupnjeva. Zakon o knjižnicama potrebno je uskladiti i sa ovim propisima.

Osnovna pitanja koja se trebaju urediti Zakonom

Predloženim izmjenama i dopunama Zakona o knjižnicama uređuju se sljedeća pitanja:

- izjednačuje se položaj domaćih i stranih fizičkih i pravnih osoba pri osnivanju knjižnica kao ustanova. Stranim fizičkim i pravnim osobama otvara se zakonska mogućnost da osnivaju knjižnice kao ustanove na jednaki način i uz ispunjavanje istih uvjeta koje moraju ispuniti domaće fizičke i pravne osobe;

- detaljno uređivanje stručnih knjižničarskih zvanja i način njihova postizanja, sukladno novim zakonima o visokom obrazovanju i o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju, ostavljeno je posebnom pravilniku ministra kulture. Tako će Hrvatsko knjižnično vijeće, na čiji prijedlog ministar donosi ovaj pravilnik, imati dovoljno vremena za utvrđivanje rješenja najpovoljnijih za struku. Pitanja stručnih zvanja i stručnog usavršavanja nisu neminovno zakonska materija pa se rasterećuje zakonski tekst i omogućuje jednostavnije i brže izmjene pravilnika u slučaju potrebe. Stoga se članci 35. i 36. brišu i određuje se rok od godine dana za donošenje pravilnika.

Posljedice koje će proisteci donošenjem Zakona

Donošenjem Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o knjižnicama u trenutku pristupanja Republike Hrvatske Europskoj Uniji knjižnični zakon neće sadržavati diskriminacijske odredbe koje bi bile u suprotnosti s pravnom stečevinom Europske Unije u odnosu na mogućnosti stranih pravnih i fizičkih osoba za osnivanje knjižnica kao ustanova.

Nadalje, otklonit će se i trenutna neusklađenost Zakona o knjižnicama u načinu stjecanja stručnih knjižničarskih zvanja te akademskih i stručnih naziva i akademskih stupnjeva sa novim zakonima kojima je uređeno to područje.

III. OCJENA POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provođenje ovoga Zakona nije potrebno osigurati dodatna financijska sredstva u državnom proračunu Republike Hrvatske niti u proračunu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave. U državnom proračunu, u razdjelu Ministarstva kulture, osigurana su sredstva za knjižničnu djelatnost iz kojih će se i nadalje osiguravati sredstva za provedbu Zakona o knjižnicama, na što predložene izmjene i dopune neće imati utjecaja. Obveze jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave kao osnivača knjižnica i kao korisnika knjižnične djelatnosti i posebnih knjižničnih programa također ostaju neizmijenjene.

IV. PRIJEDLOG ZA DONOŠENJE ZAKONA PO HITNOM POSTUPKU

Temelj za donošenje Zakona o izmjenama i dopunama Zakona o knjižnicama po hitnom postupku nalazi se u članku 161. Poslovnika Hrvatskoga sabora

(«Narodne novine», br. 6/02 – pročišćeni tekst, br. 41/02, 91/03, 58/04 i 39/08), s obzirom da je Zakon o izmjenama i dopunama Zakona o knjižnicama jedan od onih propisa čije donošenje predstavlja usklađivanje zakonodavstva Republike Hrvatske sa zakonodavstvom Europske unije.

V. TEKST KONAČNOG PRIJEDLOGA ZAKONA S OBRAZLOŽENJEM

KONAČNI PRIJEDLOG
ZAKONA O IZMJENAMA I DOPUNAMA ZAKONA O KNJIŽNICAMA

Članak 1.

U Zakonu o knjižnicama („Narodne novine“, br. 105/97, 5/98 i 104/00) u članku 5. stavak 2. mijenja se i glasi :

“Samostalne knjižnice mogu osnovati i druge domaće i strane pravne i fizičke osobe“.

Članak 2.

U članku 18. stavak 4. mijenja se i glasi:

„Za glavnog ravnatelja može se imenovati osoba koja ima završen preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij, kao i osoba koja je stekla visoku stručnu spremu sukladno propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju („Narodne novine“, broj 123/03, 105/04, 174/04 i 46/07) i koja je objavila istaknute stručne ili znanstvene radove. Za ravnatelja razdjela može se imenovati osoba koja ima završen preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij, kao i osoba koja je stekla visoku stručnu spremu sukladno propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju i najmanje pet godina rada u knjižničarskoj struci.“

Članak 3.

U članku 27. stavci 2. i 3. mijenjaju se i glase:

„Ravnateljem samostalne knjižnice može biti imenovana osoba koja ima završen preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili integrirani preddiplomski i diplomski sveučilišni studij ili specijalistički diplomski stručni studij knjižničarskog usmjerenja, kao i osoba koja je stekla visoku stručnu spremu sukladno propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju i najmanje pet godina rada u knjižničarskoj struci.“

Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka za ravnatelja samostalne knjižnice može se imenovati osoba koja ima završen preddiplomski sveučilišni studij ili stručni studij u trajanju od najmanje tri godine, kao i osoba koja je stekla višu stručnu spremu sukladno propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju i deset godina rada u kulturi ako se na ponovljeni natječaj ne javi osoba koja ima uvjete iz stavka 2. ovoga članka.

Članak 4.

U članku 32. stavku 2. podstavak 8. mijenja se i glasi: „predlaže dodjeljivanje odgovarajućih stručnih knjižničarskih zvanja prema pravilniku iz članka 34. stavka 2. ovoga Zakona na prijedlog stručnog povjerenstva koje u tu svrhu imenuje.“

Članak 5.

Naziv poglavlja VIII. mijenja se i glasi:

„VIII. KNJIŽNIČARSKO OSOBLJE“.

Članak 6.

Članak 34. mijenja se i glasi:

„Stručne poslove u knjižnicama, samostalnim i u sastavu, mogu obavljati osobe koje imaju odgovarajuća stručna knjižničarska zvanja.

Stručna zvanja iz stavka 1. ovoga članka, te uvjete i način njihova stjecanja propisat će pravilnikom ministar kulture na prijedlog Hrvatskog knjižničkog vijeća.“

Članak 7.

Članci 35. i 36. se brišu.

Prijelazne i završne odredbe

Članak 8.

Osobe koje na dan stupanja na snagu ovoga Zakona obavljaju stručne poslove u knjižnicama, samostalnim i u sastavu, nastavljaju radom u svojim stručnim zvanjima stečenima prema odredbama zakona i drugih propisa koji su bili na snazi do donošenja ovoga Zakona.

Članak 9.

Osobe koje se zapošljavaju na stručnim poslovima u knjižnicama, samostalnim i u sastavu, do donošenja pravilnika iz članka 6. ovoga Zakona trebaju ispunjavati uvjete propisane člancima 34. do 36. Zakona o knjižnicama („Narodne novine“, broj 105/97, 5/98 i 104/00).

Članak 10.

Ravnatelji i osobe koje su stekle visoku odnosno višu stručnu spremu sukladno propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju, imaju sva prava iz Zakona o knjižnicama kao i osobe koje su završile odgovarajuću razinu obrazovanja prema Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju.

Članak 11.

Hrvatsko knjižnično vijeće će u roku od godine dana od dana stupanja na snagu ovoga Zakona predložiti ministru kulture donošenje pravilnika iz članka 6. stavka 2. ovoga Zakona.

Članak 12.

Ovaj Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u »Narodnim novinama«, osim članka 1. ovoga Zakona koji stupa na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije.

OBRAZLOŽENJE

Člankom 1. usklađuje se Zakon o knjižnicama sa Zakonom o ustanovama i pravnom stečevinom Europske unije tako da se izjednačuje pravni položaj stranih fizičkih i pravnih osoba sa pravnim položajem domaćih fizičkih i pravnih osoba u odnosu na pravo osnivanja knjižnica kao ustanova u Republici Hrvatskoj.

Članak 2. i 3. usklađuje se sa Zakonom o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju i sa Zakonom o akademskim i stručnim nazivima i akademskom stupnju u odnosu na uvjete za imenovanje glavnog ravnatelja i ravnatelja razdjela Nacionalne i sveučilišne knjižnice, ali se istovremeno omogućuje i osobama koje su stekle visoku stručnu spremu prema propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju da budu imenovane na tu dužnost. Na isti su način uređeni i uvjeti za imenovanje ravnatelja samostalnih knjižnica.

Člankom 4. mijenja se članak 32. stavak 2. podstavak 8. Zakona o knjižnicama tako da se određuje da Hrvatsko knjižnično vijeće predlaže dodjeljivanje odgovarajućih stručnih knjižničarskih zvanja, na prijedlog stručnog povjerenstva koje u tu svrhu imenuje, a prema pravilniku koji će donijeti ministar kulture.

Člankom 5. mijenja se naziv poglavlja VIII. Knjižnično osoblje u Knjižničarsko osoblje.

Članak 6. propisuje da stručne poslove u knjižnicama, samostalnim i u sastavu, mogu obavljati osobe koje imaju odgovarajuća stručna knjižničarska zvanja. Stručna knjižničarska zvanja, uvjete i način njihova stjecanja posebnim pravilnikom propisat će ministar kulture na prijedlog Hrvatskog knjižničkog vijeća.

Člankom 7. brišu se članci 35. i 36. Zakona o knjižnicama kojima se uređuju stručna knjižničarska zvanja i način njihova postizanja.

Članak 8. propisuje da osobe koje na dan stupanja na snagu Zakona obavljaju stručne poslove u knjižnicama, samostalnim i u sastavu, nastavljaju radom u svojim stručnim zvanjima stečenima prema odredbama zakona i drugih propisa koji su bili na snazi do donošenja ovoga Zakona.

Člankom 9. uređuje se mogućnost zapošljavanja u knjižnicama do donošenja novog pravilnika o stručnim zvanjima iz članka 8. stavka 2. ovoga Zakona.

Članak 10. propisuje da osobe koje se zapošljavaju u knjižnicama, samostalnim i u sastavu, a koje su stekle visoku odnosno višu stručnu spremu sukladno propisima koji su bili na snazi prije stupanja na snagu Zakona o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju imaju sva prava iz Zakona o muzejima kao i osobe koje su završile odgovarajuću razinu obrazovanja prema Zakonu o znanstvenoj djelatnosti i visokom obrazovanju.

Člankom 11. određuje se da će Hrvatsko knjižnično vijeće u roku od godine dana od dana stupanja na snagu Zakona predložiti ministru kulture donošenje pravilnika o uvjetima i načinu stjecanja stručnih knjižničarskih zvanja.

Članak 12. je završna odredba kojom se određuje da Zakon stupa na snagu osmoga dana od dana objave u „Narodnim novinama“, osim članka 1. koji stupa na snagu danom pristupanja Republike Hrvatske u punopravno članstvo Europske unije, kao što je to propisano člankom 6. Zakona o izmjenama i dopuni Zakona o ustanovama („Narodne novine“, 35/08).